

IV. 35 Vasištha vysvětluje, že celý vesmír není nic jiného než mysl.

VASIŠTHA pokračoval: Ó Rámo, skutečným hrdinou je ten, kdo nad myslí, které vévodí nevědomost a iluze, získal plnou kontrolu. Ovládnutí mysli je jediný způsob, kterým lze léčit bolesti projeveného světa, koloběhu života a smrti neboli nekonečného řetězce utrpení. Vyjevím ti nyní podstatu veškeré moudrosti. Pozorně naslouchej a celý svůj život si touto Pravdou nechej prostoupit. Toužit po potěšení je omezením a zanechat tužeb znamená osvobození. Nahlížej proto na potěšení světa jako na jedovaté výpary.

Slepě se zříkat potěšení není žádoucí. Do hloubky a pečlivě prozkoumej podstatu smyslového potěšení a zanechej tužby po něm. Pak budeš žít šťastně.

Rozvíjením ušlechtilých vlastností postupně odejde falešné chápání. Mysl přestane toužit, osvobodí se od vnímání protikladů a oprostí od neklidu, strachu a iluze. Spočine ve stavu míru a blaženosti, neposkrvněna pocitem ega, špatnými myšlenkami či emocemi, lpěním nebo smutkem.

Mysl se jako moudrý muž zřekne svého násilného syna, pochybovačnosti, i své manželky, žádostivosti. Probuzená mysl se paradoxně zbaví těch věcí, tedy myšlenek a tužeb, díky kterým se mohla rozvinout. Dotazováním se na svou pravou podstatu zanechá mysl ztotožnění s tělem. Nevědomá mysl je rozpínavá. Probudí-li se však poznání, pak tatáž mysl přestane být myslí.

Vesmír není nic jiného než mysl. Hory jsou mysl. Prostor je mysl. Bůh je mysl. Přítel i nepřítel, to je zase mysl. Jestliže Vědomí zapomene na sebe sama, projde změnou a přijme psychické podmíněnosti, mluvíme o mysli a ta přivodí vznik koloběhu zrození a smrti. Zrodí se *džíva*, jenž je tou částí neomezeného Vědomí, která přijme roli objektu omezeného sklony a tužbami. A *džíva* se postupně vzdaluje od Skutečnosti neomezeného Vědomí, stále hlouběji se noří do podmíněností a čím dál víc se zaplétá do projeveného světa.

Nejvyšší Já není *džíva*, tělo ani jeho části. Nejvyšší Já je stejně jako prostor na tom všem nezávislé.

VASIŠTHA pokračoval: Ó Rámo, *džíva* je sama mysl. Zakouší, co si sama představila a naplánovala, a je tím omezena. Stav mysli určuje povahu nového zrození *džívy*.

Kdo se touží stát králem, sní o tom, že je král. Co si člověk intenzivně přeje, to dříve či později obdrží. Je-li mysl nečistá, jsou i její záměry nečisté. Je-li mysl čistá, její záměr je čistý. Ušlechtilý člověk se věnuje vznešeným cílům i v těžkých životních situacích.

Ve skutečnosti neexistuje omezení ani osvobození. Neomezené Vědomí si pomyslí „jsem tělo“ a tato myšlenka vyvolá omezení. Pokud si člověk uvědomí, že to vše je přelud, zazáří

jako neomezené Vědomí. Je-li látka čistá, snadno přijme barvivo, aby se obarvila. A je-li mysl očištěna čistými myšlenkami i činy, snadno přijme povahu neomezeného Vědomí.

Jakmile se v čisté mysli zrodí představy těla, duchovního poznání či nezaújatosti, začne existovat projevený svět. Je-li mysl zapletena ve vnějším světě objektů, vzdaluje se Já. Vzdálí se však mysl představy vztahu subjektu a objektu, na jejímž základě vnímá svět, pak okamžitě splyne s neomezeným Vědomím.

Mysl nemá existenci oddělenou od neomezeného Vědomí. Mysl neexistovala na počátku, nebude existovat na konci, a neexistuje tudíž ani nyní! Kdo se domnívá, že má mysl nezávislou existenci, ten si přivolává smutek a trápení. Kdo ví, že svět je ve skutečnosti Já, je mimo dosah trápení a svět ho obdaří radostí a osvobozením.

Mysl jsou jen myšlenky a představy. Kdo by se trápil, když taková mysl dojde konce? Skutečností je Vědomí, jež je středem, tedy tím, co je mezi pozorovatelem a pozorovaným objektem. Tato Skutečnost je však zahalena závojem mysli a bude odhalena až v okamžiku, kdy mysl zmizí.

Ustanou-li podmíněnosti a tužby mysli, skončí nevědomost, toužení, odmítání, iluze, hloupost, strach či vytváření představ a zrodí se čistota a dobro. Člověk zakusí radost poznání Já.

Ten, jehož inteligence je očištěna odstraněním všech vnitřních nečistot, tomu srdce a mysl září světlem Já, kterého dosáhl dotazováním se na podstatu Já a pochopením nesmyslnosti zrození a smrti. Takový člověk přebývá v království zvaném tělo bez strachu a starostí.